

INGRADO

MAGAZINE

Maart 2016 | Nr. 28

Dynamo brengt kwetsbare jongeren in beweging

En verder:
Ervaringen BOA nieuwe stijl
OCW en Ingrado samen op stap
Taskforce Thuiszitters Rotterdam

LANDELIJK
KWALITEITSREGISTER
LEERPLICHT
& RMC

Registreren
in het Landelijk
Kwaliteitsregister
Leerplicht & RMC

Waarom zou ik?

In de brochure over het Landelijk Kwaliteitsregister Leerplicht & RMC vind je het antwoord.

Vraag 'm aan via info@ingrado.nl

VIER GOEDE VOORBEELDEN PREVENTIEVE AANPAK VERZUIM 18+

De mbo-instelling(en) centraal en op basis van de leerlingstromen de RMC-regio's betrekken. Dát zijn de belangrijkste uitgangspunten van de werkagenda verzuim. Het landelijke Ingrado-project Verzuim 18+ *We missen je* vormde de start van deze instellingsgerichte aanpak. Heeft die aanpak iets opgeleverd? Nou en of!

In de publicatie *Vier goede voorbeelden* leest u hoe vier regio's afspraken hebben gemaakt over verzuim 18+ en wat dat heeft opgeleverd.

De publicatie verschijnt 31 maart 2016. Een exemplaar bestellen? Dat kan via info@ingrado.nl

Inhoud

4 Kort

5 Van het bestuur

6 **Dynamo brengt kwetsbare jongeren in beweging**
Tweede kans dankzij activerende aanpak

10 **BOA nieuwe stijl**
Verbeterde aansluiting op de leerplichtpraktijk

13 Track the talent

14 Dag van de Leerplicht 2016

16 **Kwaliteitsregister**
maakt beroepsgroep zichtbaar en sterker

18 **10 vragen aan Eelco Eerenberg**
wethouder financiën, jeugd, onderwijs en duurzaamheid
Enschede

20 **OCW en Ingrado samen op stap**
Op zoek naar het verhaal achter de verzuimcijfers

23 **Taskforce Thuiszitters Rotterdam**
'Reductie is absoluut haalbaar'

27 **Rechten & Plichten**

Uitgelicht

Dynamo brengt kwetsbare jongeren in beweging

Hoe krijg je jongeren die al een poosje buiten beeld zijn en geen startkwalificatie hebben weer op de rails? Voor deze 'onzichtbare' en 'kwetsbare' groep schoolverlaters heeft het RBL West-Brabant Team West een gezamenlijke en activerende 'make your move' aanpak ontwikkeld. Ingrado Magazine liep een dagje mee met pilotproject Dynamo.

BOA nieuwe stijl

Sinds 1 januari 2013 is de BOA-opleiding grondig herzien. Zo kwam er een onderverdeling in domeinen, waarbij domein III exclusief over onderwijs gaat. De BOA-bevoegdheid voor leerplichtambtenaren wordt daardoor op een andere manier getoetst dan voorheen. Ingrado Magazine sprak met een aantal betrokkenen over de opbrengsten tot nu toe. De aansluiting op de leerplichtpraktijk is sterk verbeterd.

OCW en Ingrado samen op stap

Het afgelopen jaar hebben Ingrado-medewerkers en beleidsambtenaren van OCW met dertig gemeenten en samenwerkingsverbanden passend onderwijs gesproken over hun aanpak van verzuim en thuiszitten. Met deze verzuim-gesprekken willen het ministerie en Ingrado beter zicht krijgen op 'het verhaal' achter de cijfers.

Taskforce Thuiszitters Rotterdam

Recente cijfers van het ministerie van OCW laten zien dat Nederland nog steeds een paar duizend thuiszitters telt. De invoering van passend onderwijs heeft vooralsnog niet het maatwerk opgeleverd waarop gehoopt was. Rotterdam probeert het tij te keren met de Taskforce Thuiszitters. Streven is een reductie van 75 procent van zowel het aantal thuiszitters als van de duur van het thuiszitten.

Colofon

Ingrado Magazine
Maart 2016 | Nr. 28

www.ingrado.nl

Teksten:

Susan de Boer, Yolanne van der Ree, Sep Schaffers en Peter Zunneberg

Eindredacteur:

Yolanne van der Ree

Redactieadres:

Postbus 84193,
2508 AD Den Haag
info@ingrado.nl

Fotografie:

Annabel Jeurink, Tineke de Lange,
Lou Wolfs en Erwin Zijlstra

Illustraties:

Welmoet de Graaf en Iris van Sen

Vormgeving:

Oto9 Cross Creative Agency, Rotterdam

Druk:

JP Offset, Duiven

Als u teksten uit deze uitgave wilt overnemen, neem dan contact op met de redactie van Ingrado Magazine, info@ingrado.nl

KORT

In elk nummer een bonte verzameling (verenigings)nieuws onder de noemer **KORT**. Heeft u een bijdrage voor deze rubriek? Mail deze naar info@ingrado.nl.

Boek over geschiedenis Ingrado

Ton van der Hulst, oud-voorzitter van Ingrado, werkt aan een boek over de ontstaansgeschiedenis van de vereniging. Op 18 november 1982 vond de eerste landelijke bijeenkomst van leerplichtambtenaren plaats. Ter plekke werd toen de landelijke vereniging van leerplichtambtenaren (LVLA) opgericht.

Heeft u anekdotes, foto's of ander materiaal dat de geschiedenis van Ingrado kan illustreren? U kunt dat tot eind april toesturen aan: Ton van der Hust, Grasmeent 52, 1218 AD Hilversum.

Of stuur een e-mail naar:
avdhulst@apgen.nl

De ambities van Ingrado en de mensen die ze helpen waarmaken

Carry Roozmond
voorzitter Ingrado
Ingrado in beweging, de programma's ingericht. De leden zijn in november akkoord gegaan met de plannen voor 2016. En het ministerie van OCW ging akkoord met onze subsidieaanvraag. Daarom kunnen we u al snel meenemen

in de nieuwe ontwikkelingen. De plannen zijn ondergebracht in vijf programma's, met elk een eigen programmamanager. Zij geven hier de ambitie in hun programma aan. Ingrado bereikt de resultaten samen met leden en partners, reageert en acteert op ontwikkelingen en bundelt ervaringen en kennis. Ik zal u dit jaar vaak zien: bij werkbezoeken in het land, bij de bijeenkomsten. Op verzoek van het bestuur bewaak ik de resultaten en de voortgang van de programma's.

Pieter Schoenmakers
programmamanager
Actueel beleid
Signaleren, verdiepen en weer delen is het devies. Of het nu gaat om onderwijs op een andere locatie, thuiszitters, asielkinderen, kwetsbare jongeren of om andere kinderen die onze aandacht hard nodig hebben!
p.schoenmakers@ingrado.nl

Selma Hulst
programmamanager
Professionalisering
Ervor zorgen dat u met kennis van zaken, *to the point* en effectief uw werk kunt doen en dat Ingrado een bekwame, betrokken en betrouwbare partner is.
s.hulst@ingrado.nl

Ellen de Wit
beleidsmedewerker Actueel beleid en Professionalisering
Leden, kennis en actuele onderwerpen met elkaar verbinden. Zodat wij samen de jongeren die dit nodig hebben, helpen om op eigen wijze te participeren in de samenleving.
e.dewit@ingrado.nl

Elma Wesselink
programmamanager Kennis
Streven naar uniforme landelijke data over leerplicht en vsv, deze data ontsluiten en duiden. Zodat u beschikt over inzichten om beleid te evalueren en vorm te geven.
e.wesselink@ingrado.nl

Van het bestuur

'Ben je lid van de vogelbescherming?', vroeg Carry Roozmond toen ik haar belde om te overleggen over de inhoud van dit stukje. Ja, toevallig wel, maar wat heeft de Vogelbescherming te maken met Ingrado? In het laatste nummer van hun magazine staat een stuk over het nieuwe bestuursmodel van de vereniging Vogelbescherming, en die toont een opmerkelijke overeenkomst met de ontwikkeling die wij als bestuur van Ingrado hebben ingezet.

Ien Blaasse

We hebben de afgelopen maanden intensief met elkaar besproken of onze vorm van besturen nog past bij de professionele ontwikkeling die de vereniging doormaakt. Hoe moet Ingrado er uit zien in 2020? We hebben een daadkrachtige organisatie nodig, zowel bestuurlijk als op uitvoerend niveau (het expertisecentrum). We willen toe naar een situatie waarin de rol van voorzitter van de vereniging zich ontwikkelt naar de functie van directeur/ bestuurder, die eindverantwoordelijk is voor de resultaten van het expertisecentrum en het boegbeeld vormt van de vereniging. Het bestuur krijgt een toezichthoudende taak en de medewerkers in het expertisecentrum zijn zelfstandig opererende professionals, verantwoordelijk voor hun eigen projecten. We willen in 2016 gaan 'oefenen' met deze nieuwe rollen. Ik ben blij dat u in dit magazine kennis kunt maken met de nieuwe medewerkers van het expertisecentrum. Extra menskracht om het vele werk dat er ligt handen en voeten te geven.

Verder in dit magazine aandacht voor de 'BOA nieuwe stijl'. Positieve geluiden en kritische noten. Vanaf 2017 komt er een nieuwe cyclus, tijd om nu al te anticiperen op het actueel houden van de opleiding en de examinering.

Verzuimcijfers en de aanpak van thuiszitters. Ingrado heeft samen met OCW 30 gemeenten bezocht om het verhaal achter de cijfers boven tafel te krijgen. Naar voren komen behoefte aan maatwerk, verbinding van onderwijs en zorg en preventie. Een mooi voorbeeld hiervan in de praktijk is de thuiszittersaanpak in Rotterdam. Betrokken partijen aan tafel met het mandaat om oplossingen te vinden voor (langdurige) thuiszitters.

Kwetsbare jongeren, het thema in de brief van de minister over de vervolgaanpak voortijdig schoolverlaten. Geen artikel over de brief, maar een mooi praktijkvoorbeeld van de aanpak in Bergen op Zoom om kwetsbare jongeren een tweede kans te geven.

Ik wens jullie veel leesplezier met dit magazine en een mooi voorjaar met veel nieuwe vogelgeluiden.

Ien Blaasse

Charleen Dedden
programmamanager
Verbinding

Alle leden van Ingrado met elkaar en met partners, zowel online als offline, verbinden onder meer via bijeenkomsten waarin kennis en kunde wordt gedeeld. Ideeën?
c.dedden@ingrado.nl

Ton Nuninga
programmamanager
Organisatie

Om uitvoering te geven aan alle producten van Ingrado is een soepel werkende organisatie nodig die eenvoudig, efficiënt en flexibel werkt. Samen met onze bureaumedewerkers zorg ik daarvoor.
t.nuninga@ingrado.nl

Hou ons op de hoogte!

Graag zijn wij op de hoogte als uw emailadres, telefoonnummer, adres of andere contactgegevens veranderen. Ook als uw organisatie van naam of van vorm verandert vernemen wij dit graag. Of als u of uw collega van functie verandert, met pensioen gaat of op een andere manier de organisatie verlaat. Zo kunnen wij onze ledenadministratie geactualiseerd houden en blijft u betrokken bij onze activiteiten en op de hoogte van relevant nieuws!

Stuur uw e-mail naar:
info@ingrado.nl

Tweede kans dankzij activerende aanpak

Dynamo brengt kwetsbare jongeren in beweging

Tekst: Sep Schaffers | Foto's: Lou Wolfs

Hoe krijg je jongeren die al een poosje buiten beeld zijn en geen startkwalificatie hebben weer op de rails? Voor deze 'onzichtbare' en 'kwetsbare' groep schoolverlaters heeft het RBL West-Brabant Team West een gezamenlijke en activerende 'make your move' aanpak ontwikkeld. Ingrado Magazine liep een dagje mee met pilotproject Dynamo.

Ochtendprogramma

Aan de buitenkant oogt inloophuis Dynamo als een gewoon rijtjeshuis, tegen de spoorlijn door Bergen op Zoom aangedrukt. Alleen het bord naast de voordeur wijst op een andere bestemming. Rond kwart voor tien druppelen de

eerste jongeren binnen. Ze stommelen de smalle trap op, naar de groepsruimte op de eerste etage. Als het tien uur is belt jongerencoach Ilja van Tetterode een meisje dat nog niet aanwezig is. 'Oh, dus je bent aan de achterkant, bij de Stichting Samen Werken. Dynamo zit aan de straatkant. We zien je zo.' Het is duidelijk dat een traject volgen bij Dynamo niet vrijblijvend is; de dag begint om tien uur en dan horen alle jongeren er te zijn. Als het programma van start gaat zitten vier nieuwkomers rond de ovaalvormige tafel. Ze schuiven wat heen en weer op hun stoel, een meisje kijkt strak voor zich uit: alle begin is moeilijk. Tijdens een kennismakingsronde vertelt iedereen kort iets over

'We bereiken een 'zwakkere' groep jongeren die we voorheen niet zagen'

zichzelf. Ook de coaches stellen zich aan de nieuwe groep voor. Gaandeweg de ochtend laten de jongeren hun reserves varen. Bij het kennismakingsspel voelen ze zich al zodanig op hun gemak dat ze openhartig antwoord geven op vragen als 'Waar geef je het meest om?' en 'Wat vond je leuk aan school?'.

Laagdrempelig

Inloophuis Dynamo is in september 2015 van start gegaan. Het is een pilotproject voor 18+ jongeren zonder startkwalificatie die moeilijk te bereiken zijn. Met opzet is gekozen voor een pand dat een huiselijke sfeer ademt. De insteek was het creëren van een toegankelijke voorziening, waar deze 'onzichtbare' jongeren zich thuis zouden voelen. Jongerencoach Helma Vriens vertelt over de aanloopfase: 'Als we dit project waren begonnen op het stadskantoor, waar tot dusver de gesprekken van trajectbegeleiders met jongeren plaatsvonden, was de drempel te hoog geweest. Jongeren associëren zo'n plek met de sociale dienst en leerplicht en dan sta je meteen al 1-0 achter. In dit pand voelen ze zich sneller op hun gemak. We wilden beter contact hebben en bereiken met deze aanpak een 'zwakkere' groep jongeren die we voorheen niet zagen.'

Met de sociale dienst is afgesproken dat iedere kwetsbare jongere zonder startkwalificatie wordt doorgestuurd naar het pilotproject. Ook komen jongeren op vrijwillige basis naar Dynamo toe. Leerwerkcoach Mariska Peek: 'Jongeren die uit zichzelf komen zijn net iets gemotiveerder. Ze hebben onze folder gezien die wordt meegestuurd met de brief van RMC West. Soms hebben ze andere jongeren gesproken die hier al een traject hebben gevolgd. Daarnaast timmeren we zelf aan de weg met posters en stukjes in plaatselijke kranten. Ouders bellen ook en als ze willen meekomen naar de intake, zijn ze van harte welkom.' Peek heeft voor de klas gestaan op

Het kennismakingsspel

een middelbare school en ziet nu van de andere kant in welke situaties schoolverlaters verzeild kunnen raken. 'Je komt hier jonge moeders en vaders tegen, jongeren met een enkelband die een delict hebben gepleegd; het is een heel andere groep dan we gewend waren.'

Intake

Als jongeren zich bij Dynamo aanmelden krijgen ze eerst een uitgebreide intake. Vriens vertelt hoe dat gaat: 'Met behulp van testen bepalen we het leerniveau en de haalbaarheid om naar school terug te keren. We gaan ook na waar het fout gelopen is en wat de eventuele oorzaken zijn. En we kijken vooral goed naar de motivatie. Als die niet voldoende aanwezig is, kaarten we dat aan.' Soms valt het kwartje niet meteen. Neem bijvoorbeeld M., een

'Als je niet naar jezelf wilt kijken, werkt het niet. Daar zijn we heel eerlijk in'

Nuri en Kelly

Nuri (19) begint vandaag aan zijn vijfde dag bij Dynamo. Hij wil iets in de ICT-sector gaan doen en leest op de computer over beroepen in deze richting. Tot voor kort zat hij hele dagen op zijn kamer te gamen. 'Ik had vmbo-basis gedaan en wilde kok worden. Maar in het eerste jaar van de mbo-opleiding (Kok niveau 2) ben ik al gestopt. Mijn snijtechniek was niet goed genoeg, het ging te langzaam. Toen ben ik van school gegaan en heb twee jaar thuis gezeten. Ik werd steeds luier.' Nuri gaf zich op voor een andere mbo-opleiding, maar hoorde niets terug en ging er zelf evenmin achteraan. Gelukkig kwam er weer beweging in de zaak toen een medewerker van de sociale dienst hem in contact bracht met Dynamo.

Ook voor Kelly (20) is het de vijfde dag bij Dynamo. Ze stopte halverwege de rit met haar mbo-opleiding Helpende zorg en welzijn. Waarom ze afhaakte? 'Ik kon me niet meer concentreren. Mijn moeder is ziek en wilde zich niet laten helpen. Naar school gaan vond ik wel leuk maar door alles wat er gebeurde kon ik het niet meer bijbenen. Na een baantje in de horeca heb ik toen een uitkering aangevraagd. In die tijd zat ik ook bij jeugdzorg. Daar moest ik steeds praten. Bij Dynamo is het heel anders, de coaches helpen je goed. Hier ben je bezig met met je kwaliteiten. Dat is veel positiever.'

van de jongeren die vandaag gestart is. Hij kwam te laat voor de intake en liet zich negatief uit over de school die hij had verlaten en ook over Dynamo. Vriens wees hem af maar vertelde erbij dat het mogelijk was terug te komen als hij had nagedacht. Een paar weken later belde M. terug voor een tweede gesprek. 'Als je niet naar jezelf wilt kijken, werkt het niet. Daar zijn we heel eerlijk in.' Van de jongeren die het traject willen volgen wordt verwacht dat ze er serieus werk van maken. Ze ondertekenen een overeenkomst waarin onder meer staat dat ze alle acht dagen aanwezig zijn, actief zullen deelnemen aan het aangeboden programma en open staan voor begeleiding.

'Hier ben je bezig met je kwaliteiten. Dat is veel positiever'

Dynamisch traject

Het programma bij Dynamo is intensief en gevarieerd. De jongeren volgen in kleine groepjes een traject van acht dagen, dat bestaat uit workshops en individuele gesprekken. Elke jongere heeft een eigen coach die helpt met het maken van een plan van aanpak richting school of werk. Beroepskeuzetesten worden uitgebreid besproken, evenals de eigen kwaliteiten en valkuilen. De workshops hebben namen als 'stevig staan', 'jouw eerste indruk!' en 'kiezen of delen' en zijn gericht op het opdoen van nieuwe, versterkende ervaringen. Letterlijk steviger leren staan, een goede eerste indruk achterlaten en bewuster omgaan met het maken van eigen keuzes zijn vaardigheden die hier worden opgebouwd. Maar ook praktische onderwerpen komen aan bod, zoals budgetteren en weten welke studierichtingen er in het mbo zijn. Na het programma van acht dagen blijven de coaches de jongeren begeleiden tot zij een baan, opleidingsplek of ander passend traject hebben gevonden.

Staan als een rots en bewegen als water

Middagprogramma

Als het ochtendprogramma is afgelopen verlaten de jongeren en de coaches het pand en gaan naar de kantine van de Stichting Samen Werken, waar ze plaatsnemen aan een lange tafel vol broodjes met allerlei soorten beleg, koffie, thee en melk. Volgens Van Tetterode is de lunch een mooie gelegenheid om de jongeren nog iets beter te leren kennen. 'In een ontspannen sfeer kun je makkelijker doorvragen en krijg je een completer beeld. Pas als een jongere jou voldoende vertrouwt, is het mogelijk mee te denken over een doel en een stappenplan.' 's Middags vindt de workshop 'bootcamp' plaats, onder leiding van trainer Jurgen. 'Jullie gaan zo dadelijk staan als een rots en bewegen als water.' De jongeren nemen tegenover elkaar plaats en oefenen druk uit op elkaars handen. Daarna krijgen ze de opdracht met een duw van de 'tegenstander' mee naar achter te bewegen. Het is allemaal wat onwennig maar gaandeweg krijgen ze de smaak te pakken. Bewegingen worden vrijer en er klinkt gelach. Tijdens het onderdeel 'stokvechten' is beheersing vereist en ook dan is het concentratieniveau hoog. Als Jurgen zegt dat het drie uur is, is iedereen verbaasd. De eerste dag bij Dynamo zit er alweer op.

Jessica

Twee maanden geleden rondde Jessica (21) haar traject bij Dynamo af. Ze wil een bbl-opleiding in de zorg te gaan doen en probeert nu een leerbaan te vinden. Uit haar mapje haalt ze een sollicitatiebrief die klinkt als een klok. Misschien kan jongerencoach Natasja van Geel haar helpen met het selecteren van zorginstellingen? Samen kijken ze op websites om erachter te komen aan welke eisen nieuwe medewerkers moeten voldoen. Solliciteren vindt Jessica spannend en dat is niet zo vreemd gezien haar achtergrond. 'In de derde van het vmbo werd ik van school gestuurd omdat mijn gedrag niet acceptabel was. Ik kon mijn woede niet beheersen en had steeds conflicten met docenten. Later bleek dat ik odd (gedragsstoornis) heb. Een aka-opleiding was nog te doen maar tijdens de mbo-opleiding Toerisme en recreatie (niveau 2) ging het in de stageperiode opnieuw mis. Ik kreeg ruzie met mijn stagebegeleider en moest wéér van school af. In die tijd ging ik met verkeerde vrienden om en daardoor ging het echt mis.' Tijdens een vakantie in Marokko werd Jessica aangehouden voor drugsbezit en belandde ze voor 18 maanden achter de tralies. Terug in Nederland besefte ze dat het tijd werd om iets van haar leven te gaan maken. De sociale dienst adviseerde haar bij Dynamo aan te kloppen. 'Ik ontdekte dat ik een heel slecht zelfbeeld had. Hier heb ik ingezien dat het niet nodig is zo negatief over mezelf te denken. Door alles wat er gebeurd is, heb ik een achterstand van jaren opgelopen. Maar als ik een studie heb gevonden, zit ik weer op de goede weg. Bovendien laten ze je hier niet zomaar los.'

Kans op een baan

Ook in Brabant liggen de (leer)banen niet voor het opscheppen en daarom is het een groot voordeel dat leerwerkcoach Peek voordat ze bij Dynamo kwam als werkbemiddelaar bij verschillende gemeentes heeft gewerkt. Het netwerk dat ze daaraan heeft overgehouden komt goed van pas. 'We hebben goed contact met werkgevers en uitzendbureaus in deze regio. De lijnen zijn kort waardoor we jongeren makkelijker aan een leerbaan of een stage kunnen helpen. Andersom bellen werkgevers mij soms ook als ze iemand nodig hebben.' Als een bedrijf geen gecertificeerd leerbedrijf is, helpt ze wel eens een handje mee om dat te realiseren. 'Een stratenmakers-bedrijf wilde een jongere zonder startkwalificatie een bbl-baan aanbieden en wist 'van toeten noch blazen'. Dankzij de moeder van deze jongere kwam ik met de werkgever in contact en kreeg hij hulp bij het certificeren van zijn bedrijf. Zo heeft deze jongere straks tenminste zicht op een diploma.'

Krachtige formule

Naast een uitgebreid bedrijevnetwerk heeft Dynamo ook goed contact met ROC West-Brabant en stichting MEE. Volgens Anita Sloof, coördinator van RBL West-Brabant Team West is samenwerking het sleutelwoord om goede resultaten te kunnen boeken. 'We hebben korte lijnen met werkgevers, onderwijsinstellingen, diverse contactpersonen bij gemeentelijke afdelingen en jeugdzorginstellingen en kunnen voldoende tijd en aandacht aan de jongeren besteden. Dat is nodig want met twee gesprekjes op het stadskantoor komt deze groep niet veel verder. Mijn taak is ervoor te zorgen dat de vijf gemeenten van waaruit dit project is gestart met elkaar blijven optrekken, gezamenlijk beleid voeren zodat deze samenwerking goed verloopt.' Het samenwerkingsverband is in 2014 gestart en mede dankzij vertrouwen in elkaars

De jongerencoaches (v.l.n.r.): Natasja van Geel, Helma Vriens, Anita Sloof, Ijla van Tetterode en Mariska Peek

werkwijze is het project sindsdien in een stroomversneling terechtgekomen. Van de 380 voortijdig schoolverlaters hebben tot nu toe 47 jongeren een traject bij Dynamo gevolgd. Daarvan hebben 16 jongeren een baan gevonden en willen er 15 weer terug naar school. De rest is een zorgtraject ingegaan (5) of afgehaakt (9). Binnenkort zal blijken of de jongeren die zich hebben aangemeld voor een mbo-opleiding, daadwerkelijk aangenomen worden. Maar hoe het ook zal gaan, Dynamo blijft deze jongeren volgen en begeleiden.

'Als ik een studie heb gevonden, zit ik weer op de goede weg'

Pilotproject Dynamo

Dynamo is een pilotproject van een jaar en opgezet door RBL West-Brabant Team West, een samenwerkingsverband van de gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge, Roosendaal, Steenbergen en Woensdrecht. Kwetsbare jongeren van 18 tot 23 jaar volgen bij Dynamo een 8-daags traject in vier weken. Dynamo wordt betaald uit reguliere RMC-middelen.

Vervoer van station Roosendaal en Oudenbosch naar Dynamo is geregeld. Het busje van Stichting Samen Werken pikt de jongeren op bij de stations en brengt ze aan eind van de dag weer terug. Elke twee weken start

een nieuwe groep van 4 à 5 jongeren die met activerende workshops en individuele begeleiding wordt 'klaargestoomd' voor een doorstart naar een opleiding of een (leerwerk)baan. Het is hun tweede kans om alsnog een startkwalificatie te behalen en werk te vinden. Als terugkeer naar school geen optie meer is, biedt Dynamo hulp bij het maken van nieuwe stappen en warme overdracht naar hulpverlening en/of de sociale dienst. Tussen september 2015 en februari 2016 hebben 10 groepen het traject doorlopen.

Meer informatie:

www.dynamomakeyourmove.nl

Verbeterde aansluiting op de leerplichtpraktijk BOA nieuwe stijl

Tekst: Peter Zunneberg | Illustratie: Iris van Sen

Sinds 1 januari 2013 is de BOA-opleiding grondig herzien. Zo kwam er een onderverdeling in domeinen, waarbij domein III exclusief over onderwijs gaat. De BOA-bevoegdheid voor leerplichtambtenaren wordt daardoor op een andere manier getoetst dan voorheen. Ingrado Magazine sprak met een aantal betrokkenen over de opbrengsten tot nu toe.

‘Minder regels, meer praktijk’, was in het najaar van 2012 de kop boven een artikel in Ingrado Magazine over de omvorming van de BOA-opleiding voor leerplichtambtenaren. Ruim drie jaar later blijkt dat inderdaad gerealiseerd. Niet langer hoeft de leerplichtambtenaar zich bezig te houden met regels die bedoeld zijn voor bijvoorbeeld een boswachter of een stadswacht. Kennis van fouilleren en visiteren? Verleden tijd voor de leerplichtambtenaar, want nooit nodig. ‘Het gaat veel meer over onze praktijk van alledag’, zegt leerplichtambtenaar in Leiden en lid van de examencommissie Karin Amptmeijer. ‘Kennis van wet- en regelgeving is meer toegespitst op de Leerplichtwet.’

Domeinen

Om meer recht te doen aan de verschillen tussen de BOA's is er sinds 1 januari 2013 een stelsel van domeinen binnen de BOA-opleiding en toetsing. Zo valt de leerplichtambtenaar onder domein III, Onderwijs. Niet alleen vervalt daarmee veel kennis van regels waarmee een leerplichtambtenaar sowieso niet te maken krijgt. Ook biedt het de mogelijkheid om meer aandacht te besteden aan specifieke zaken die wel horen bij de functie van leerplichtambtenaar. En dat wordt door het leerplichtveld als een verbetering ervaren. Voor Fadila Jitane, leerplichtambtenaar in Amsterdam en onlangs geslaagd voor onderdeel 3, *Sanctionerend optreden*,

mag dat nog verder gaan. 'Ik vind dat bijvoorbeeld het examen nog te ver af staat van mijn dagelijks werk.' Tegelijk realiseert ze zich dat dat werk in Amsterdam misschien wel weer kan afwijken van het werk van een leerplichtambtenaar elders in Nederland.

Nieuwe eisen

Concreet is er dus nogal wat veranderd. Een leerplichtambtenaar die voor 1 januari 2013 de BOA-bevoegdheid moest verlengen, deed dat eens in de vijf jaar met een voor alle BOA's opgesteld examen. Sinds 2013 is de Permante Her- en Bijscholing (PHB) van kracht. Wie zijn BOA-akte wil verlengen, moet in vijf jaar vier examenonderdelen behalen, jaarlijks één met een uitloop van een jaar. Voor de leerplichtambtenaar geldt dat dus ook. Die PHB-cyclus bestaat uit twee theorie- en twee praktijkonderdelen. 'De twee theorieonderdelen zijn *Wettelijke kaders onderwijs generiek en specifiek*', vertelt Ery van Bladel. Zij is werkzaam bij de Exameninstelling Toezicht en Handhaving (ExTH), onder wiens auspiciën de BOA-examens worden afgenomen (ExTH is daarvoor is aangewezen door het ministerie van Veiligheid en Justitie). 'Over het algemeen hebben kandidaten met deze onderdelen geen problemen. De theoretische kennis van de wet- en regelgeving wordt door leerplichtambtenaren goed beheerst.'

'Kennis van fouilleren en visiteren? Verleden tijd voor de leerplichtambtenaar'

'Bij het praktijkonderdeel *Afhandeling en netwerk* zijn de slagingspercentages ongeveer gelijk aan die van de theorieonderdelen. Bij het praktijkonderdeel *Sanctionerend optreden* liggen de slagingspercentages lager', zegt Kees den Hertog, coördinator leerplicht in Amsterdam en lid van de examencommissie. Den Hertog is net als Amptmeijer beoordelaar bij de praktijkonderdelen. 'Wij zijn aanwezig bij de praktijkexamens en kijken aan de hand van een checklist of de kandidaat in een rollenspel met een trainingsacteur alles doet wat hij moet doen, op basis van de exameneisen die zijn vastgesteld door de examencommissie.' Op bepaalde onderdelen in het praktijkexamen gaat het om essentiële zaken. 'Vergeet je de cautie, de mededeling dat een verdachte niet tot antwoorden verplicht is, dan ben je direct gezakt', zegt Amptmeijer. 'Ook het ondertekenen van het proces-verbaal is zo'n essentieel punt. Andere zaken wegen wat minder zwaar.'

theorieonderdelen

BOA-Basisbekwaamheid

Niet elke leerplichtambtenaar hoeft BOA te zijn. Maar in sommige steden, zoals Amsterdam, geldt die verplichting wel. Serana Isselt is er leerplichtambtenaar en was nog geen BOA. Zij heeft onlangs de Basisbekwaamheid BOA gehaald. Ook dat examen bestond uit een theoriedeel (Rechtskennis) en een praktijkdeel (Gespreks- en benaderingstechnieken). 'Met het theoriedeel had ik geen moeite', zegt Isselt. 'De wettelijke grondslag met de bevoegdheden van de politie, de BOA en de rechtelijke organisatie had ik goed voorbereid. Maar het praktijkdeel vond ik toch wel lastig. Ik kreeg twee casussen als praktijkopdracht. Nadat de eerste was afgerond, moest ik direct door met de tweede. Tijd om even op adem te komen, was er niet. Dat vond ik niet erg plezierig. Het zorgde bij mij voor de nodige spanning.' Isselt wordt binnenkort beëdigd als BOA en zal vervolgens starten met de PHB-cyclus om in 2021 haar akte te kunnen verlengen.

Isselts Amsterdamse collega Jitane verlengde haar bevoegdheid al voor de derde keer, maar voor het eerst in nieuwe stijl. Ze zakte voor het onderdeel *Sanctionerend optreden*. Net als Isselt bij de basisbekwaamheid, klaagde Jitane over de tijdsdruk. 'Het opmaken van het proces-verbaal deed ik zoals ik dat altijd doe. Ik schrijf heel veel op en daarna loop ik het langs en haal ik eventuele taalfoutjes eruit. Maar plotseling was de tijd om. Het leek daardoor meer een examen Nederlands dan een examen dat je vaardigheid om een proces-verbaal op te stellen toetst.' Een maand later deed Jitane opnieuw examen. Nu had ze geoefend met het speciale format voor het proces-verbaal en haalde ze het examen wel.

Kinderziektes

'Het format', vertelt Van Bladel van ExTH, 'is in 2011 door Ingrado samen met het OM ontwikkeld in een streven naar uniformiteit. Het werk van de

BOA-examen met trainingsacteur

leerplichtambtenaar wordt een stuk makkelijker als landelijk hetzelfde format wordt gehanteerd. Het landelijk OM stimuleert deze eenduidige aanpak ook.'

Logischerwijs zitten er in een nieuwe opzet kinderziektes, die zich vertalen in klachten. Deze worden serieus genomen, waarna een aanpassing volgt. Zo is de klacht over tijdsdruk niet nieuw. In het begin van het onderdeel *Sanctionerend optreden*, kreeg een kandidaat een kwartier de tijd om een casus voor te bereiden, vervolgens een kwartier om de verdachte te verhoren en daarna een half uur om het proces-verbaal, dat deels al is ingevuld, op aangemerkte plaatsen aan te vullen. 'Over de geboden tijd kwamen klachten', vertelt Den Hertog. 'Vandaar dat we als examencommissie hebben besloten om de tijd te verruimen naar twee keer twintig minuten en vervolgens veertig minuten voor het proces-verbaal.'

'Dat de PHB-cyclus is uitgesmeerd over vijf jaar, zien betrokkenen als een groot voordeel'

'De examencommissie behandelt binnengekomen opmerkingen en bezwaarschriften en neemt waar nodig maatregelen', zegt Van Bladel. 'Naast opmerkingen over inhoudelijke aspecten gaan de opmerkingen vaak over organisatorische zaken.' 'Kandidaten zeiden bijvoorbeeld dat ze het lastig vonden om op een laptop te werken', vertelt Amptmeijer. 'Die is nu vervangen door een vaste computer met een groot beeldscherm. Een andere klacht was geluidsoverlast van andere examens.' Daarvan zegt Van Bladel dat het is opgelost door een aparte vleugel van het gebouw te gebruiken voor de praktijkexamens voor leerplichtambtenaren.

De examencommissie evalueert het programma jaarlijks. 'Waar we continu voor moeten zorgen', zegt Amptmeijer, 'is dat de meest recente wet- en regelgeving in de examens wordt getoetst. Dus dat houden we zorgvuldig in de gaten.' Van Bladel vult aan dat eventuele wijzigingen en aanpassingen altijd op de site en met opleiders worden gecommuniceerd.

Pluspunten

Leerplichtambtenaar Jitane vindt de nieuwe opzet voor de BOA vooral een verbetering. Maar ze heeft toch ook nog een puntje van kritiek. 'In het praktijkdeel kom je tegenover een wildvreemde te zitten. In je werk gebeurt dat niet, dan heb je vaak al een lange historie met een leerling en de ouders. Je hebt meermalen gewaarschuwd en de ouders accepteren je beslissing om uiteindelijk echt tot handhaving van de wet over te gaan. Vaak zeggen ze dat ze het begrijpen en dat ik ook mijn werk moet doen.'

Amptmeijer, Den Hertog en Van Bladel zien alleen maar pluspunten. 'Het streven naar uniformiteit en gebruik maken van vaste formats, gaat in de toekomst zeker tijd besparen', zegt Amptmeijer. 'Hierdoor heb je als leerplichtambtenaar meer tijd voor andere zaken.' Den Hertog ziet dat voordeel ook, maar is iets terughoudender. 'Uiteindelijk is het BOA-verhaal de uiterste consequentie. Als leerplichtambtenaar heb je er vaak al een behoorlijk traject opzitten om de leerling weer naar school te krijgen. En dat je dan op het laatste van rol moet wisselen en een andere pet moet opzetten is nooit makkelijk.'

Dat de PHB-cyclus is uitgesmeerd over vijf jaar, zien alle betrokkenen wel als een groot voordeel. 'Het vermindert de druk die een examen op één moment met zich meebrengt', zegt Den Hertog.

Van Bladel ziet het bovendien als een voordeel dat alle ketenpartners betrokken zijn bij de invulling, opzet en vaststelling van de exameneisen voor de BOA-leerplichtambtenaar. 'Dit versterkt de keten en draagt bij aan verdere professionalisering van het beroep.'

Om in 2017 de nieuwe cyclus invulling te geven wordt in de examencommissie nu reeds gekeken naar de actuele ontwikkelingen in het werkveld. Zo kan het programma optimaal blijven aansluiten bij datgene wat in de toekomst van een leerplichtambtenaar, in zijn rol als opsporingsambtenaar, verwacht wordt.

In twaalf weken zicht op je toekomst

Track the Talent

Tekst: Yolenthe van der Ree | Foto: Track the Talent

Bedrijven hadden ruimte voor laag opgeleide jongeren, maar konden hen slecht bereiken. Het onderwijs had moeite leerlingen uit de lagere opleidingsniveaus aan stage- en arbeidsplaatsen te helpen. Deze situatie was in 2006 voor de Stichting Hart voor Amsterdam en het Stedelijk Jongerenwerk Amsterdam reden om Track the Talent te starten. Doel: jongeren in twaalf weken een realistisch beeld geven van hun mogelijkheden op de arbeidsmarkt en bedrijven laten kennismaken met hun (toekomstige) werknemers.

Barbara van Waardhuizen is directeur van Stichting Track the Talent. 'We zijn begonnen met programma's voor jongeren van het stedelijk jongerenwerk, street-cornerwork en van Combiwel, de sociale werkvoorziening. Na twee jaar zijn we gaan samenwerken met scholen. We richten ons op leerlingen van het praktijkonderwijs en van de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg van het vmbo. Dit zijn de jongeren die vaak moeite hebben zich een voorstelling te maken van hun mogelijkheden en niet zelden een verkeerde keuze maken voor een vervolgopleiding. Het risico van voortijdig schoolverlaten ligt dan op de loer. Het zijn echter ook de jongeren waar ruimte voor is bij veel bedrijven.'

Breed programma

Gedurende twaalf weken doorlopen de jongeren een dagdeel per week een breed en gevarieerd programma. Van Waardhuizen: 'Afhankelijk van de samenstelling van de groep bezoeken we verschillende bedrijven waaronder de havens, Blokker, Hema, zorginstellingen, banken, een augurkenfabriek, IBM, het NH Hotel, Randstad. De helft van de bedrijfsbezoeken bestaat uit inhoudelijke trainingen gericht op beroepsoriëntatie, communicatie en solliciteren, gegeven door professionals uit de bedrijven. De andere helft zijn praktijkgerichte trainingen waarbij de jongeren de handen uit de mouwen mogen steken en/of een rondleiding krijgen.'

Van Waardhuizen ziet de jongeren in twaalf weken een enorme verandering doormaken. 'In het begin durven ze nog niet veel, ze staan met hun armen over elkaar af te wachten. Maar als ze eenmaal doorhebben dat ze echt welkom zijn bij de bedrijven, dat de mensen die er werken aardig zijn, zie je ze open gaan. Ze gaan vragen stellen en initiatief nemen. De meesten hebben na twaalf weken een totaal andere houding dan aan het begin.'

Certificaat

Aan het eind zijn de deelnemers trots dat ze dit programma hebben mogen volgen en staan ze te stralen

Trots bij certificaatuitreiking

tijdens de certificaatuitreiking. En heel belangrijk: ze hebben echt een idee gekregen van hun mogelijkheden en van de weg die ze kunnen afleggen. Bij de start willen ze bijna allemaal rijk worden. Dan is het goed om een manager van het NH Hotel te horen vertellen dat hij als hulp in de keuken is begonnen. Ze realiseren zich dan dat het inspanning vraagt om hogerop te komen. Laatst kwam een moeder ons bedanken omdat haar dochter eindelijk wist wat ze wilde. En ook docenten geven aan dat leerlingen een veel beter beeld krijgen van hun beroepsmogelijkheden en na afloop vaak een gerichte keuze kunnen maken.'

Sinds 2006 hebben ruim 1800 jongeren deelgenomen aan Track the Talent. Het programma is geïnspireerd op de New Yorkse Development School of Youth, het Amerikaanse talentenprogramma van All Stars Project Inc. Sinds november 2011 is het project een zelfstandige stichting, Stichting Track the Talent. TTT draait behalve in Amsterdam ook in vijf andere steden en regio's. De ambitie is om het project elk jaar in twee steden uit te zetten. Track the Talent is afhankelijk van subsidies, giften en sponsors.

Meer informatie:
www.trackthetalent.nl

Dag van de leerplicht

Tekst: Yolenthe van der Ree | Foto's: Erwin Zijlstra

Bij het verschijnen van dit magazine ligt de Dag van de Leerplicht alweer achter ons. Zoals elk jaar ongetwijfeld weer een dag vol ludieke acties en activiteiten waarin het recht op onderwijs centraal stond. Twee landelijke activiteiten lichten we uit voor Ingrado Magazine: de Schimmelpennincklezing en de bootcamp thuiszitters.

Schimmelpennincklezing

Pieter Huisman is bijzonder hoogleraar Onderwijsrecht aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. We spreken Huisman aan de vooravond van de Dag van de Leerplicht waar hij de tweejaarlijkse Schimmelpennincklezing zal houden. Het recht op onderwijs en hoe dat voor ieder kind waar te maken zal daarin centraal staan. Voor Ingrado Magazine licht hij alvast een tipje van de sluier op. Zoals het een wetenschapper betaamt, stelt hij zichzelf en daarmee de lezer veel vragen. Stof tot nadenken.

Vraagt het recht op onderwijs om een nieuwe Leerplichtwet?

'De huidige Leerplichtwet is eigenlijk een schoolplichtwet. Als je onder de Leerplichtwet valt, ga je naar school. Dat is het uitgangspunt. Kinderen die worden vrijgesteld van de Leerplichtwet gaan niet naar school, vallen overal buiten en verdwijnen uit beeld. Niemand ziet meer toe op hun ontwikkeling. Dat is een onwenselijke situatie en dus moeten we heel zorgvuldig kijken wanneer we een vrijstelling verlenen.'

'Nu het erop lijkt dat sinds de invoering van passend onderwijs het aantal vrijstellingen 5 onder a is toegenomen, moeten we ons zorgen maken. Het zijn de ouders die een aanvraag doen voor vrijstelling, maar waarom doen ze dit? Kennelijk is passend onderwijs toch nog niet in alle gevallen 'passend'. Hoe dat komt, weten we (nog) niet. En dus ligt het voor de hand na te denken over individuele arrangementen zodat ieder kind in staat gesteld wordt zich te ontwikkelen.'

'De huidige Leerplichtwet is eigenlijk een schoolplichtwet'

Bijzonder hoogleraar Onderwijsrecht Pieter Huisman tijdens de Schimmelpennincklezing

Leerrecht

'Het past in deze tijd om de rechten van het kind centraal te stellen. En dus is het zinnig ons af te vragen of we de leerplicht in het verlengde kunnen zien van het leerrecht. Iedere jongere heeft het recht zich te ontwikkelen en op onderwijs dat hem hiertoe in staat stelt. Recht op onderwijs dat toegankelijk is en voldoende kwaliteit heeft. Door individuele (onderwijs-zorg-) arrangementen aan te bieden komen we tegemoet aan de verschillen tussen kinderen. Onderwijs wordt maatwerk.'

'De grote vraag is echter of de huidige wet dan voldoet. Als de school (tijdelijk) niet de beste plek voor een leerling is, wat is dan toegestaan en wat niet? Als we onderwijs op een andere locatie mogelijk maken, welke locaties voldoen dan? En is de kwaliteit op die andere locatie voldoende gewaarborgd? Een leerling die níet is vrijgesteld van de Leerplichtwet, staat ingeschreven op een school. Dat betekent dat die school verantwoordelijk is en toezicht houdt op de kwaliteit. Maar als het onderwijs zich niet op school afspeelt, hoe ziet dat toezicht er dan uit? Wat is de rol van de ouders, de overheid, de school?'

dag van de leerplicht 17 maart 2016

‘Een stevige juridische basis is een voorwaarde voor maatwerk’

Leerplichtambtenaar

‘En wat is de rol van de leerplichtambtenaar als we onderwijs loskoppelen van de school? Volgens de wet heeft de leerplichtambtenaar de opdracht erop toe te zien dat leerlingen de school bezoeken. Stel nu dat je hem de verantwoordelijkheid geeft toe te zien op het individuele leerrecht. Dat hij de bevoegdheid krijgt de school te dwingen leerlingen in te schrijven en een arrangement samen te stellen voor leerlingen voor wie (volledige) schoolgang niet mogelijk is. Is die leerplichtambtenaar dan ook aansprakelijk als het verkeerd uitpakt? Kunnen ouders bij hem of haar verhaal halen?’

Leerplichtwet

‘De centrale vraag is of de huidige Leerplichtwet aan herziening toe is. Ik denk dat die vraag misschien wel met ‘ja’ beantwoord moet worden. Die wet uit 1969 gaat uit van het algemene idee dat iedereen naar school gaat. Dat is de basis, daar draait de wet om. Als we nu toe willen naar individuele arrangementen, wordt dat binnen de bestaande wet heel lastig. Idealiter kunnen we dat misschien regelen in individuele ‘maatwerktrajecten’ en overeenkomsten tussen ouders en school, maar waar ik bang voor ben is ‘de tragiek van de goede bedoelingen’, voor het gevaar dat we dan een enorme bureaucratische winkel inrichten. Met commissies en deskundigen en eindeloze trajecten om de kwaliteit te waarborgen. Dat moeten we niet willen, dat moeten we voorkomen. En dus is een stevige juridische basis een voorwaarde. En moeten we met elkaar fundamenteeler nadenken over wat we met de Leerplichtwet willen.’

Enorme opkomst bij bootcamp LANSbrekers

Breek een lans voor de thuiszitter

Op de Dag van de Leerplicht is in een dynamische bootcamp het startschot gegeven voor de LANSbreker, de specialist thuiszitters. LANS staat voor Leerlingen Allemaal Naar School. Het streven is vanuit elk samenwerkingsverband (po en vo) en vanuit elke contactgemeente één vertegenwoordiger op te leiden tot LANSbreker. Ingrado, Gedragswerk, de LBBO en LECSO hebben hiervoor de krachten gebundeld.

De LANSbreker is de spil van alle inspanningen gericht op de thuiszittersproblematiek. Professionals uit de netwerken van Ingrado, LBBO en LECSO worden opgeleid om deze rol op zich te kunnen nemen. De inzet van deze specialist is gericht op vragen als: wie kent de thuiszitters? Hoe kunnen we onderwijs voor deze thuiszitter waarborgen? Hoe brengen we de onderwijsbehoeften van de individuele thuiszitter in kaart? Wat zijn de verantwoordelijkheden van school, samenwerkingsverband, ouders en andere partijen?

De training, die in september van start gaat, zal bestaan uit vijf dagdelen en verschillende modules. Deelname levert punten op voor de kwaliteitsregisters van de verschillende beroepsverenigingen.

 Meer informatie:
info@ingrado.nl

Kwaliteitsregister

maakt beroepsgroep zichtbaar en sterker

Tekst: Yolenthe van der Ree | Illustratie: Iris van Sen en hollandse meesters

Onder het motto 'een nieuw jaar, nieuwe kansen' ontvingen op 1 januari 2016 alle leerplicht-ambtenaren en RMC-medewerkers een uitnodiging om zich te registreren in het Landelijk Kwaliteitsregister Leerplicht en RMC.

Ingrado is de initiatiefnemer van het register dat onder meer als doel heeft aan de buitenwereld zichtbaar te maken dat de beroepsgroep professionaliteit en permanente her- en bijscholing serieus neemt. Daarmee is het meer

dan een keurmerk voor kwaliteit van dienstverlening. Het helpt bij de positionering van de beroepsgroep in het krachtenveld van onderwijs, arbeidsmarkt en zorg.

Nu de eerste drie maanden erop zitten, vroeg Ingrado Magazine een aantal mensen waarom zij zich hebben geregistreerd en wat ze verwachten dat het kwaliteitsregister gaat opleveren. Voor henzelf en voor de beroepsgroep.

Marianne Krempel - leerplichtambtenaar, Bureau Leerplicht Etten-Leur

'Als RCP'er was ik vroeg in het proces betrokken. Ik ben overtuigd van het belang van een kwaliteitsregister, dus toen het in januari van start ging, heb ik me meteen aangemeld.'

'Ik ben voorstander van een kwaliteitsregister omdat ik het belangrijk vind dat leerplichtambtenaren en RMC-medewerkers een goede opleiding hebben en deze ook onderhouden. Een kwaliteitsregister maakt duidelijk wat je moet kennen en kunnen en wat je kunt doen om verder te groeien. Sinds de nieuwe BOA is het onderhoud van de kennis en kunde al wel beter gewaarborgd, maar niet iedere leerplichtambtenaar is buitengewoon opsporingsambtenaar. Nu ik sta ingeschreven, ga ik stapelen. Nu kan ik alles wat ik doe aan professionalisering in mijn dossier zetten.'

'Onze beroepsgroep is tot dusver weinig in beeld bij opleiders. Door de mogelijkheid tot accreditatie van een opleiding in het kwaliteitsregister worden we een interessante doelgroep.'

'Alleen als voldoende mensen zich registreren, krijgt het kwaliteitsregister waarde. Net als voor bijvoorbeeld maatschappelijk werkers moet het vanzelfsprekend worden om je in te schrijven. Dan krijgt het register zeggingskracht. En dan zal het bijdragen aan het versterken van onze positie in het netwerk.'

Liesbeth Wijnen - leerplichtambtenaar, gemeente Assen

'Ik hoop dat het register voor opleiders aanleiding zal zijn om meer opleidingen en trainingen te ontwikkelen voor leerplichtambtenaren en RMC-trajectbegeleiders. Nu is dat aanbod nog altijd erg mager.'

'Andersom kan het register ons als beroepsgroep prikkelen om bij te blijven. Door je dossier bij te houden, maak je je professionele ontwikkeling voor jezelf inzichtelijk.'

'Ik merk dat er weerstand is tegen het maken van reflectieverslagen en analyses voor het dossier. Het is erg veel werk en men twijfelt aan het nut. Ik denk dat de meesten zich zullen beperken tot het volgen van cursussen en trainingen. Ook zijn er collega's die zich afvragen waarom zij zich als enige ambtenaar zouden moeten registreren. Ze redeneren 'we hebben al gesprekken met onze leidinggevende, die volgt ook onze ontwikkeling, dus wat is nu de meerwaarde?''

LANDELIJK
KWALITEITSREGISTER
LEERPLICHT
& RMC

Ingrado werkt samen met de LBBO, Gedragswerk en het Landelijk Expertisecentrum Speciaal Onderwijs onder meer in de training tot LANSbreker. Zie pagina 15.

Arlette de Graaf - mbo-leerplicht, Friese Wouden

‘De inrichting van een kwaliteitsregister kan de functie van leerplichtambtenaar en RMC-trajectbegeleider meer body geven. In de praktijk moet ik vaak nog uitleggen wat wij doen. Leerplicht is redelijk bekend, maar men denkt dan toch vooral aan de boetes bij luxeverzuijm.’

‘Als het kwaliteitsregister zichtbaar kan maken wat wij allemaal kennen en kunnen, kan dat onze positie versterken en de samenwerking met andere partijen verbeteren. Bijvoorbeeld met scholen. Nu komen wij vaak nog te laat in beeld, namelijk als de school al helemaal klaar is met een casus. Dat is jammer want dan moeten we flink wat stappen terug zetten. Het is in het belang van de leerling dat wij veel eerder betrokken worden bij het zoeken naar oplossingen voor verzuimproblematiek. Hetzelfde geldt voor het zorgnetwerk. Ook daar kunnen we in een vroeger stadium ingezet worden. Ik merk dat samenwerkingspartners verbaasd zijn over wat wij allemaal kunnen oppakken. Leerplicht neemt vaak de regie in complexe casussen en spreekt anderen aan op hun verantwoordelijkheid. Dat mag best meer zichtbaar worden.’

‘Ik verwacht dat het kwaliteitsregister mij meer bewust zal maken van wat ik allemaal doe om mijn vak bij te houden. Ik zal mijn dossier zeker gebruiken om mijn eigen ontwikkeling te volgen en een impuls te geven.’

‘En tot slot hoop ik dat het kwaliteitsregister aanleiding zal zijn om de functie landelijk gelijk in te schalen. Nu zijn er nog verschillen in inschaling en dus beloning.’

Gluren bij de burens het kwaliteitsregister van de LBBO

De Landelijke Beroepsgroep van Begeleiders in het onderwijs (LBBO) heeft in mei 2015 het kwaliteitsregister opengesteld. De vereniging vertegenwoordigt 4000 intern begeleiders, ambulante begeleiders, beeldbegeleiders (voorheen video-interactie-begeleiders), gedragspecialisten en specialisten jonge kind.

Anny Peek is werkzaam op een sbo-school en als ambulante begeleider voor het samenwerkingsverband Passend Wijs. Als bestuurslid van de LBBO is zij verantwoordelijk voor de inrichting van het kwaliteitsregister. ‘De begeleiders in het onderwijs wilden zich onderscheiden met een kwaliteitskeurmerk. Dat geeft meerwaarde op de arbeidsmarkt. Nu, maar ook bij toekomstige sollicitaties. En voor de begeleiders met een eigen praktijk helpt het als ze een bordje met een kwaliteitskeurmerk van de beroepsvereniging op de deur kunnen hangen.’

‘Inmiddels zijn 200 leden geregistreerd. Om te kunnen inschrijven moet men een adequate, erkende beroepsopleiding hebben en kunnen aantonen minimaal twee dagen per week te werken als begeleider. Tevens is het lidmaatschap van de LBBO vereist. De exacte instroomeisen zijn te vinden op de site www.lbbo.nl.’

‘Om na vier jaar in aanmerking te komen voor herregistratie, moet je kunnen aantonen dat je je blijvend hebt ontwikkeld. Alle cursussen en trainingen worden opgenomen in een persoonlijk dossier. Wij als LBBO zijn nu druk bezig om het scholingsaanbod in kaart te brengen en te waarderen. We moeten vaststellen welke nascholing voor herregistratie in aanmerking komt.’

10 vragen aan...

Eelco Eerenberg,

wethouder financiën, jeugd, onderwijs
en duurzaamheid Enschede

Foto: Annabel Jeurig

A portrait of Eelco Eerenberg, a man with short blonde hair and glasses, wearing a dark blue suit jacket, a light pink shirt, and a red and white striped tie. He is smiling slightly and looking towards the camera. The background is a blurred outdoor setting with trees and a building with a pointed roof.

**“We moeten voorkomen dat
leerlingen uit beeld raken.
Iedereen verdient een kans”**

1. Wat betekent de nationale aandacht voor 'jongeren in een kwetsbare positie' voor de lokale praktijk?

'Ik zie het als een stimulans om deze doelgroep breed onder de aandacht te brengen. Met elkaar moeten we continue het gesprek aangaan, met z'n allen onze schouders eronder zetten. Ik zie het als een proces waarbij iedere partij steeds alert moet zijn op de actuele ontwikkelingen.'

2. Minister Bussemaker introduceerde in haar brief over kwetsbare jongeren de 'arbeidsmarkt-kwalificatie' naast 'de start-kwalificatie'. Wat vindt u daarvan?

'Met de arbeidsmarkt-kwalificatie of het vakdiploma kunnen de jongeren aantonen dat ze alle beroepsgerichte onderdelen van hun opleiding succesvol hebben afgerond en daarmee echte vakkennis hebben. Dit vergroot niet alleen hun eigenwaarde, maar is ook belangrijk voor de arbeidsmarkt. Hier moet dan wel vanuit de Participatiewet voldoende oog voor zijn. De scholingsplicht schrijft immers voor dat jongeren tot 27 jaar zonder start-kwalificatie terug naar school moeten worden geleid. En dat past dan niet bij de insteek zoals de minister nu kiest.'

3. Dat deed zij in een brief aan de Kamer in december 2014. Nadere uitwerking kwam 15 maanden later. Wat is de impact van een dergelijk tijdpad op de operationalisering?

'Het is te prijzen dat vooraf duidelijk de contouren en denkrichtingen worden aangegeven. Toch was het weinig concreet. Die onduidelijkheid over taken en budgeten heeft te lang geduurd. Gemeenten bereiden zich weliswaar voor, maar kunnen de aandacht nog onvoldoende richten omdat exacte kaders en taken nog niet helder zijn, dat is jammer.'

4. U heeft een brede en gevarieerde portefeuille. Hoe ziet u de aanpak voor kwetsbare jongeren, van voortijdig schoolverlaten en van jeugdwerkeloosheid

vanuit die verschillende beleidsterreinen?

'De preventieve aanpak van het RMC rendeert ook op andere terreinen, zoals de jeugdzorg en bij sociale zaken. Doordat het RMC de jongeren scherp in beeld heeft, ontstaan er mogelijkheden om te voorkomen dat er een beroep gedaan wordt op een inkomensvoorziening. Het is dan ook goed dat de minister inzet op de versteviging van de relatie tussen de RMC-regio en de arbeidsmarktregio. In Twente zijn we hier al een paar jaar geleden mee begonnen en we zien dat die samenwerking resultaat oplevert.'

5. In Twente vallen arbeidsmarktregio en RMC-regio samen. Wat is het belang daarvan voor kwetsbare jongeren?

'Een nauwe samenwerking tussen arbeidsmarktregio en RMC-regio is noodzakelijk om de jongeren in een kwetsbare positie de kans te geven om een passende kwalificatie te halen of maximaal te laten participeren op de arbeidsmarkt. Door actief met elkaar in gesprek te gaan, samen doelen te benoemen en dit te vertalen in concrete acties zijn we in staat een sluitende aanpak te realiseren.'

6. Wat is er nodig om met meer succes de verbinding te maken tussen onderwijs en arbeidsmarkt, met name voor jongeren in een kwetsbare positie?

'De verbinding tussen de aanpak jeugdwerkeloosheid en de vernieuwde vsv-aanpak is belangrijk. Goede samenwerking tussen de ministeries aan de voorkant van het proces is essentieel om tot goed integraal beleid te komen. Op dit moment komen verschillende lijnen samen in de regio die we vervolgens aan elkaar moeten knopen. Op nationaal niveau kan hierin het goede voorbeeld gegeven worden.'

7. RMC krijgt een nieuwe rol/taak. Leerlingen uit het praktijk-onderwijs en vso gaan tot de doelgroep behoren en de focus zal liggen op zowel de start-kwalificatie als de arbeidsmarkt-

kwalificatie. Wanneer is de rol van RMC geslaagd?

'Laten we altijd kijken naar de bedoeling van ons handelen. Als we in staat zijn om deze leerlingen goed in beeld te hebben voordat ze de school verlaten en ze tijdig en passend kunnen ondersteunen richting vervolgonderwijs, arbeidsplaats of waar nodig een zorgtraject, dan heeft het RMC een duidelijke toegevoegde waarde. We moeten voorkomen dat leerlingen uit beeld raken. Iedereen verdient een kans.'

8. Hoe ziet u de relatie tussen leerplicht en RMC? In hoeverre is leerplicht onderdeel van de voorgenomen integrale regionale plannen?

'Een schoolverzuimer heeft een grotere kans om in de toekomst zonder diploma de school te verlaten. Inzet op preventie van schoolverzuim is daarom essentieel om problemen te voorkomen. Er is dan ook sprake van een doorlopende lijn in de casuïstiek tussen leerplicht en RMC. De verbinding tussen beide werksoorten is belangrijk om de jongere goed in beeld te krijgen en te houden en adequaat te kunnen interveniëren wanneer nodig.'

9. Welke tip heeft u voor Ingrado als het gaat om de introductie van de nieuwe rol en taak van RMC?

'Elke gemeente/regio staat voor hetzelfde vraagstuk. Het is goed om van elkaar te blijven leren. Successen moeten we uitventen zodat iedereen er zijn voordeel mee kan doen. Een digitaal platform voor het delen van kennis en ervaringen kan een belangrijke bijdrage leveren aan het creëren van een effectieve regionale aanpak voor de jongere.'

10. Wat is uw droom voor de jongeren in uw regio en in Nederland?

'Uiteindelijk is er maar één opgave voor ieder mens en dat is om een zo'n mooi mogelijk leven te leiden. Dat geldt ook voor deze jongeren. Ik hoop dat we daar met z'n allen optimaal aan bij kunnen dragen.'

OCW en Ingrado samen op stap

Op zoek naar het verhaal achter de verzuimcijfers

Tekst: Susan de Boer | Illustratie: Iris van Sen

Het aantal kinderen dat langdurig verzuimt, blijft te hoog. Ook worden er meer vrijstellingen afgegeven voor kinderen met psychische of lichamelijke problemen in plaats van minder, zoals werd verwacht. Begin februari 2016 stuurde staatssecretaris Sander Dekker van onderwijs een brief aan de Tweede Kamer met de verzuimgegevens van het schooljaar 2014-2015, de bijbehorende analyses en de aankondiging van maatregelen die moeten helpen de aantallen terug te dringen.

Het afgelopen jaar hebben Ingrado-medewerkers en beleidsambtenaren van OCW met dertig gemeenten en samenwerkingsverbanden passend onderwijs gesproken over hun aanpak van verzuim en thuiszitten. Met deze verzuimgesprekken willen het ministerie en Ingrado beter zicht krijgen op 'het verhaal' achter de cijfers. Daarnaast hebben de gesprekken als doel kennisuitwisseling tussen de gemeentes te bevorderen, verbeterpunten te identificeren en gesignaleerde knelpunten terug te koppelen naar beleidsniveau.

Ruimte voor maatwerk

'In de gesprekken gaat het vaak over concrete casussen, maar we kijken vooral of we een grote lijn kunnen ontwaren', zegt Bastijn Ravenshorst, een van de ambtenaren die vanuit het ministerie van OCW gemeenten bezoekt. Pieter Schoenmakers van Ingrado en 'partner' van Ravenshorst, vult aan: 'Ook kunnen we gemeenten attent maken op oplossingen die in andere regio's hebben gewerkt.' Ravenshorst: 'Thuiszitten is vaak het resultaat van een combinatie van factoren. Uit de gesprekken bleek dat gemeenten en onderwijs vooral behoefte hebben aan ruimte voor maatwerk.' Schoenmakers: 'De Kamerbrief over onderwijs op een andere locatie kondigt ontwikkelingen aan die aan die vraag tegemoet komen. Dat is een mooie opbrengst. Maar zolang dat traject niet is afgerond, moeten we de huidige ruimte goed benutten. Ingrado heeft de Handreiking *Onderwijs, zorg en de leerplichtwet* gepubliceerd waarin staat wat er nu al mogelijk is.' Schoenmakers ziet dat gemeenten die ruimte ook pakken. 'In een van de bezochte gemeenten hebben leerplicht en samenwerkingsverband met de zorgpartner afspraken gemaakt over een voorrangstraject voor thuiszittende leerlingen.'

Gemeenten en samenwerkingsverbanden waarderen de gesprekken. Schoenmakers: 'Doordat zij samen aan tafel zitten, kunnen ze gezamenlijk reflecteren. Een concreet voorbeeld van het effect van onze bezoeken, is dat we leerplichtambtenaren intervisietrajecten konden aanbieden. Leerplichtambtenaren signaleren vaak trends die ze nergens kunnen bespreken.'

Samenwerking groeit

Gemeenten worden in drie rondes bezocht. Ravenshorst is onder de indruk van de manier waarop gemeenten en samenwerkingsverbanden aan de slag zijn gegaan met het verzuimbeleid. 'Na de invoering van passend onderwijs en de decentralisatie jeugdzorg lag de focus van gemeenten en onderwijs eerst op het inrichten van de interne processen. Snel daarna begon de samenwerking tussen partners te groeien. We zien nu dat men stappenplannen voor onderwijszorgarrangementen tevoorschijn trekt, er wordt structureel informatie uitgewisseld tussen gemeenten en samenwerkings-

verbanden, er zijn thuiszittertafels ingericht. De kansen van de decentralisaties worden steeds beter benut.' Toch vormt de aansluiting tussen onderwijs en zorg nog een uitdaging. Ravenshorst: 'Daarom zijn er onderwijszorgconsulenten aangesteld, die helpen bij het vinden van een passende onderwijsplek waar ook zorg geboden moet worden. OCW heeft daarnaast samen met VWS het Interventieteam Onderwijs en Zorg ingericht, dat in individuele situaties van langdurig thuiszitten een doorbraak kan forceren.' Schoenmakers: 'We constateerden in het begin van onze gespreksrondes dat het contact tussen gemeente en samenwerkingsverbanden niet altijd vanzelfsprekend was. Ook ontbrak soms het contact tussen leerplicht en de beleidsmedewerker onderwijs waardoor signalen vanuit leerplicht niet doorkwamen. Dat is nu meer op gang gekomen.' Gemeenten en samenwerkingsverbanden werken nauw

'We kunnen gemeenten attent maken op oplossingen die in andere regio's hebben gewerkt'

samen in de uitvoering van passend onderwijs en zijn natuurlijke partners. De blik van de samenwerkingsverbanden is voor de gemeenten nieuw en soms verfrissend. Ravenshorst: 'De samenwerkingsverbanden zijn voor de gemeente een nieuwe speler die ook boven de partijen kan staan, evenals leerplicht trouwens.'

Passend onderwijsaanbod

De doelstelling die staatssecretaris Dekker in de brief formuleert, is dat in 2020 geen enkele leerling langer dan drie maanden thuiszit zonder een passend onderwijsaanbod. Die ambitie doet denken aan het beleid om voortijdig schoolverlaten terug te dringen, dat succesvol is. Vorig schooljaar verlieten 24.451 leerlingen de school voortijdig, minder dus dan de doelstelling van 25.000. Wat kunnen we leren van het vsv-beleid? Ravenshorst: 'Bij vsv maakt men goede regionale analyses van de maatregelen die nodig zijn. Dat kun je ook met de thuiszittersproblematiek doen. Waar verliezen we tijd, wat zijn de knelpunten?' Ook Schoenmakers denkt dat de regionale vsv-aanpak goede aanknopingspunten biedt, maar: 'Een financiële prikkel, zoals in het vsv-beleid, lijkt mij voor deze problematiek geen oplossing.' Is het haalbaar om binnen drie maanden voor alle leerlingen een passend onderwijsaanbod te organiseren? Ravenshorst: 'Er zijn al veel mogelijkheden. Zo zien we reguliere scholen die met hulp van het speciaal onderwijs een autismeklas opzetten. Maatwerk-

mogelijkheden voor leerlingen met psychische of lichamelijke klachten gaan we in de wet beter regelen.'

Uit de gesprekken blijkt ook een trend om te zoeken naar constructieve manieren om met ouders te communiceren over het voorkomen van thuiszitten. Ravenshorst:

thuiszitters

'We spraken een gemeente waar leerplicht samen met onderwijs, maatschappelijk werk en jeugdzorg een training heeft ontwikkeld voor goede gespreksvoering met ouders.'

En OCW werkt met ouderorganisaties aan betere betrokkenheid van ouders bij het vinden van een passende onderwijsplek.'

Knoopjes doorhakken

De verschillen tussen gemeenten in aantallen thuiszitters laten zien dat regionaal het verschil kan worden gemaakt. Daarom willen staatssecretaris Dekker en zijn collega van VWS via een landelijk thuiszitterpact afspraken maken met onder meer de VNG en de onderwijssectororganisaties. Door op landelijk niveau ambities en afspraken vast te leggen, wordt gestimuleerd dat in iedere regio afspraken worden gemaakt, bijvoorbeeld

'Leerplichtambtenaren kennen het regionale speelveld, kunnen gedrag herkennen en partijen bij elkaar brengen'

over regie en besluitvorming (waaronder doorzettingsmacht) bij het oplossen van thuiszitten. Ravenshorst: 'Regio's stellen vast wie in moeilijke situaties de knoop doorhakt. Doorzettingsmacht is een uiterst middel, zonder een zorgvuldig proces heb je er niets aan. Daarom is regievoering belangrijk, iemand die er gedurende het traject op toeziet dat de afspraken worden nagekomen.'

samenwerking

Het gaat niet om het doorhakken van één grote knoop, het gaat om het doorhakken van kleine knoopjes.' Schoenmakers vindt het een goede

ontwikkeling dat gemeenten en samenwerkingsverbanden expliciteren welke acties er zijn ingezet en met welk resultaat. 'Maar het moet wel maatwerk zijn, de ene regio is de andere niet.' Dat is Ravenshorst met hem eens: 'De regievoerder kan iemand van een samenwerkingsverband zijn, maar ook een leerplichtambtenaar of bestuurder of wethouder. Het gaat erom dat iemand er bovenop blijft zitten tot het is opgelost.'

'Gemeenten en onderwijs hebben vooral behoefte aan ruimte voor maatwerk'

Vrijstellingen

De stijging van het aantal vrijstellingen op grond van artikel 5 onder a voor kinderen die om psychische of lichamelijke redenen niet in staat zijn naar school te gaan, is eveneens een zorg waar Dekker een oplossing voor zoekt. 'We willen weten waar die stijging vandaan komt, het verhaal achter de cijfers kennen', zegt Ravenshorst. Pieter Schoenmakers plaatst kanttekeningen bij de toename. 'Ik denk wel dat er sprake is van een stijging, maar gemeenten verschillen ook in hoe ze tellen. Sommige gemeenten geven alle kinderen en jongeren met een vrijstelling op in de leerplichttelling en andere alleen de vrijstellingen die ze in het betreffende jaar hebben afgegeven. We gaan dit onderwerp zeker aankaarten in de volgende ronde van verzuimbezoeken. Het beeld is soms dat leerplicht maar met vrijstellingen strooit, maar dat is niet zo. Het zijn de ouders die de vrijstelling aanvragen, leerplicht toetst alleen of de keuring door een onafhankelijke arts is gebeurd. Wel vragen we ons af of een vrijstelling altijd nodig is, gezien de mogelijkheden die er inmiddels zijn. Het zou mooi zijn als er overleg kon zijn tussen arts en onderwijs over het aanbod.' Ravenshorst: 'Ook hier zie je het belang van goede communicatie. Met de ouders, maar ook tussen onderwijs en zorg.'

communicatie

Preventie

Volgens Ravenshorst is preventie een zeer belangrijke schakel in de keten. 'Oog hebben voor de leerling met wie het even niet lekker loopt, dat bespreken, daarop anticiperen, is net zo belangrijk als regie of doorzettingsmacht. Gemeenten en samenwerkingsverbanden werken daarom aan bewustwording bij scholen en partners in de zorg. Scholen hebben soms met de beste bedoelingen de neiging om het zelf op te lossen. Dat is goed, maar je moet ook tijd aan de bel trekken als het je expertise te boven gaat.' Schoenmakers vult aan: 'Het wordt gelukkiger al gebruikelijker om mensen tijdig op de hoogte te brengen en niet pas in te schakelen als je het balletje moet overgeven.' Ravenshorst: 'Ook leerplichtambtenaren zijn hierin een belangrijke speler.' Daarbij is het ook belangrijk om te evalueren wat er niet goed ging. 'Daar leren we van', zegt Schoenmakers. 'In de volgende gesprekkenronde zullen we daarop ingaan en vooral kijken naar de manier waarop samenwerking tussen onderwijs en zorg thuiszitten kan voorkomen.'

‘Reductie is absoluut haalbaar’

Taskforce Thuiszitters Rotterdam

Tekst: Yolenthe van der Ree | Foto's: Tineke de Lange

(De foto's zijn gemaakt op scholen van Koers VO. Geportretteerden hebben geen relatie met het verhaal.)

Ieder kind heeft recht op onderwijs en dus mag geen kind zonder onderwijs thuiszitten. Een wel erg open deur, hoor ik u denken. Mooie gedachte, maar maak het maar eens waar. Recente cijfers van het ministerie van OCW laten zien dat Nederland nog steeds een paar duizend thuiszitters telt. De invoering van passend onderwijs heeft voorsnog niet het maatwerk opgeleverd waarop gehoopt was.

Rotterdam probeert het tij te keren met de Taskforce Thuiszitters. Streven is een reductie van 75 procent van zowel het aantal thuiszitters als van de duur van het thuiszitten.

Doorzettingskracht

Samenwerkingsverband Koers VO en de gemeente Rotterdam namen samen het initiatief voor de Taskforce, even later haakte samenwerkingsverband PPO Rotterdam aan. Marieke Dekkers is lid van het College van Bestuur van Koers VO, het grootste vo-samenwerkings-

verband van Nederland met 110 scholen in 14 gemeenten. ‘Het is eigenlijk heel simpel. We willen geen thuiszitters! Alle kinderen moeten naar school en wij hebben de opdracht dat mogelijk te maken. In het Oogo waarin we met de wethouders van de 14 gemeenten om tafel zitten, stonden de thuiszitters geregeld op de agenda. Met elkaar stelden we de vraag wat er moet gebeuren in situaties waarin het echt niet lukt een kind op een school geplaatst te krijgen. We concludeerden dat er doorzettingskracht nodig is. Een krachtvolle club mensen die voldoende mandaat krijgt om knopen te kunnen doorhakken.’

En dus werd de Taskforce Thuiszitters ingericht die nu in Rotterdam als eerste van de veertien gemeentes van start is gegaan. In Rotterdam omdat de taskforce past in de ambitie die wethouder De Jonge formuleerde in zijn programma Leren Loont!, het onderwijsbeleid van de Gemeente Rotterdam voor de periode 2015-2018.

Ambitieuw

In de Taskforce Thuiszitters zijn het onderwijs, de samenwerkingsverbanden en de gemeente vertegenwoordigd. Programmamanager Gerard Spierings is namens de gemeente voorzitter. De doelstelling is ambitieus. Concreet komt het erop neer dat aan het eind van deze collegeperiode, in 2018, maximaal tien kinderen maximaal tien weken thuis mogen zitten. Nu zijn dat er enkele honderden per jaar, waarvan er vijftig tot zestig

Taskforce op volle kracht

De Taskforce Thuiszitters Rotterdam ging in de zomer van 2015 van start. Tot december is in de luwte gewerkt aan 25 casussen. Om 'warm te draaien'. Sinds begin dit jaar gaat de taskforce op volle kracht vooruit. Nu zijn op verzoek van leerplicht de 22 hardnekkige casussen opgepakt van de kinderen die al heel lang thuiszitten.

'We zijn erg zuinig op de doorzettingskracht'

hardnekkig zijn. Om het werkbaar te maken is er een kerngroep geformeerd die elke veertien dagen bij elkaar komt. Die bestaat uit zes mensen, vertegenwoordigers van de twee samenwerkingsverbanden, van leerplicht en van jeugdzorg, een zaakonderzoeker en Gerard Spierings als voorzitter. De kerngroep neemt de casussen in eerste instantie in behandeling. Spierings: 'We zijn namelijk erg zuinig op de doorzettingskracht van de Taskforce. Die spreken we pas aan als er echt geen andere oplossing meer is.'

Het samenwerkingsverband meldt een leerling aan bij de kerngroep. De zaakonderzoeker brengt de casus eerst zorgvuldig in beeld. Zij gaat op huisbezoek, spreekt de school, de ouders en de leerling en onderzoekt wat er al geprobeerd is om het kind/de jongere terug te leiden naar school. In de meeste gevallen wordt de oplossing gevonden op het niveau van de kerngroep. Als dat echt niet lukt verhuist de casus naar de Taskforce. De zaakonderzoeker gaat dan nogmaals alle betrokkenen langs en op basis daarvan maakt de kerngroep een advies voor de Taskforce. Per casus wordt bekeken wie er aan zet is. De Taskforce heeft een (geleend) mandaat van het samenwerkingsverband en de schoolbesturen, maar ook

‘Het is eigenlijk heel simpel. We willen geen thuiszitters!’

van leerplicht om knopen door te hakken. Spierings: ‘Dat betekent dat de uitkomst nageleefd moet worden door de scholen, maar ook door de ouders. Ouders krijgen te horen: ‘Dit is hoe we het gaan doen en hier moet u aan meewerken. Hierop gaan we handhaven en dus kan leerplicht een proces-verbaal opmaken als u niet meewerkt!’

Communicatie

De communicatie met ouders gebeurt heel zorgvuldig. Spierings noemt een casus uit het primair onderwijs waarin een kind al langer dan een jaar thuiszat. ‘De ouders wilden niet dat hun kind naar een bepaalde school ging. Zij hadden een ander beeld van de mogelijkheden van hun kind dan de school. In zo’n geval moet je heel goed luisteren naar de ouders. Wat willen zij precies en is dat realiseerbaar? Dat bleek niet het geval, maar we proberen dan wel in de buurt te komen van wat zij willen. Toen we in de Taskforce een besluit genomen hadden, zijn we dat mondeling gaan toelichten bij de ouders. Hun bezwaren tegen het besluit hebben we serieus genomen en opnieuw onderzocht. En zo zijn we met elkaar tot een constructie gekomen die voor alle partijen acceptabel is. Met als belangrijkste uitkomst dat het kind weer naar school gaat.’

Om doorzettingskracht te organiseren zijn drie dingen nodig, zegt Dekkers. ‘Ten eerste is dat een wethouder met visie. Hij of zij moet de ambitie hebben het recht op onderwijs voor alle kinderen waar te maken en dat ook uitdragen. Ten tweede moeten schoolbesturen een stukje

Recon op Maat: onderwijs voor de thuiszittende leerling

Een van de scholen binnen het samenwerkingsverband Koers VO is het Recon College. De school biedt onderwijs aan langdurig zieke kinderen. Binnen Recon op Maat (RoM) worden maatwerkoplossingen gezocht en gevonden voor leerlingen die geen vijf dagen per week naar school kunnen en als gevolg van hun ziekte veel verzuimen. Een hoog schoolverzuim komt bijvoorbeeld veel voor bij jongeren met het chronische vermoeidheidssyndroom (CVS), darmklachten of de ziekte van Lyme. Verzuim door een lichamelijke beperking is over het algemeen een geleidelijk proces. De routine van de schoolgang raakt uit beeld en de sociale contacten op school verwateren, waardoor het steeds moeilijker wordt om weer naar school te gaan.

De school bewaakt samen met leerplicht consequent het verzuim van alle leerlingen, onder het motto ‘vroegtijdig signaleren betekent eerder reageren waarna sneller succes.’

Recon op Maat ondersteunt, vanuit de expertise van de Recon, de thuiszittende leerlingen. Zowel de leerlingen die dreigen uit te vallen, als de leerlingen die inmiddels thuis zitten. RoM speelt in op de speciale onderwijsbehoeften van deze leerlingen met onder meer een persoonlijke coach, een individueel onderwijsprogramma, digitale onderwijs-ondersteuning, flexibel schoolbezoek en de mogelijkheid om te rusten op school.

Het streven is en blijft om de leerling, zo mogelijk, weer op school en in een onderwijsritme te krijgen.

Passer College

Het Passer College, een school voor voortgezet speciaal onderwijs voor kinderen van 12 tot 20 jaar, valt ook onder Koers VO. Hier gaat het om kinderen met problematiek in het autistisch spectrum, met angsten of met andere internaliserende problematiek. Het programma BITS! is bedoeld voor kinderen die uit angst niet naar school gaan. Zij krijgen thuis ondersteuning, zodat zij geen verdere leerachterstanden oplopen. Het programma is gebaseerd op drie pijlers: onderwijs, behandeling van de leerling en ouderbijeenkomsten. Ook hier worden kinderen stapsgewijs terug geleid naar school.

Zie voor een uitgebreide reportage over het Passer College: Ingrado Magazine nr. 27, p. 6 e.v.

‘Schoolbesturen moeten een stukje van hun autonomie willen afstaan’

van hun autonomie willen afstaan. Het samenwerkingsverband krijgt namens hen mandaat om met partners naar oplossingen te zoeken en knopen door te hakken. En dat brengt ons meteen bij het derde punt; er is een goed functionerend samenwerkingsverband nodig waar dergelijke afspraken ook gemaakt kunnen worden.’ Spierings: ‘En eigenlijk moet ook de vertegenwoordiger van jeugdzorg mandaat hebben van de instellingen in de wijkteams. Zo ver zijn we helaas nog niet waardoor de wachtlijsten soms nog lang zijn. Dat is lastig, want dan heb je met elkaar bijvoorbeeld een mooi traject van onderwijs en zorg in elkaar gezet en dan kun je het nog niet uitvoeren.’

Innovatieve oplossingen

Dekkers en Spierings benadrukken dat de huidige wet- en regelgeving veel mogelijkheden biedt voor innovatieve oplossingen. Dekkers: ‘De zorgplicht is daarbij een belangrijk thema. Scholen moeten hun onderwijs zo inrichten dat ze daaraan kunnen voldoen. Er is een palet

van mogelijkheden waar ze gebruik van kunnen maken. We beweren niet dat het makkelijk is. Het kost veel energie en je moet het echt willen. Maar wij zijn ervan overtuigd dat als gemeente, scholen en samenwerkingsverband zich verbinden aan de doelstelling, het absoluut haalbaar is het aantal thuiszitters sterk te reduceren en/of de termijn van het thuiszitten sterk te verkorten.’

Ingrado ontwikkelde een handreiking Onderwijs, zorg en de Leerplichtwet:

Zie www.ingrado.nl/actueel/news_entry/ingrado_maakt_handreiking_onderwijs_zorg

Rechten & plichten

In deze rubriek informeert Carolien de Bruin, juridisch adviseur van Ingrado, u over actuele juridische zaken. Hebt u ook een vraag? Gebruik het vragenformulier op www.ingrado.nl en u krijgt per mail of telefoon antwoord.

Nieuwe definitie thuiszitters

In zijn brief aan de Tweede Kamer van 3 februari jl. introduceert staatssecretaris Dekker een uitgebreide definitie van de thuiszitter. Tot nu toe was een thuiszitter een leerplichtige leerling die staat ingeschreven bij een school en zonder geldige reden langer dan vier weken thuiszit. Voor deze groep introduceert de staatssecretaris nu het begrip 'langdurig relatief verzuim'. De term thuiszitters blijft wel in gebruik. Voortaan worden daar deze langdurig relatief verzuimers en de leerplichtige leerlingen die niet staan ingeschreven op een school, de absoluut verzuimers, onder gerekend.

Vrijstelling 5 onder a toegenomen

In dezelfde Kamerbrief van 3 februari maakt de staatssecretaris melding van een toename in schooljaar 2014-2015 van het aantal vrijstellingen 5 onder a. Hij vindt dat opvallend aangezien met de invoering van passend onderwijs en de transitie jeugdzorg de mogelijkheden voor passende onderwijszorgarrangementen zijn toegenomen. Het is belangrijk te benadrukken dat een **onafhankelijk** arts moet

verklaren dat een kind psychisch of lichamelijk ongeschikt is om tot een school te worden toegelaten. De GGD-arts is de meest voor de hand liggende partij om een dergelijke verklaring af te geven. Leerplicht zou moeten aandringen op een verklaring van de GGD alvorens de vrijstelling 5 onder a te verlenen. De GGD krijgt bij het onderzoek dan de vraag mee of een kind in staat is onderwijs te volgen en zo ja in hoeverre het belastbaar is voor onderwijs. Als een kind in staat is tot (gedeeltelijk) onderwijs kan er een passend onderwijs-zorgarrangement worden opgesteld. Voor ieder kind dat leerbaar is, biedt de bestaande wet- en regelgeving voldoende mogelijkheden om een passend onderwijs-zorgaanbod te ontwikkelen.

Zie:
www.ingrado.nl/assets/uploads/handreiking_onderwijs_zorg_def.pdf

Nazorg voor oud-leerlingen van pro en vso

(ouders van) Leerlingen van het praktijkonderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs kunnen twee jaar

nadat zij de school verlaten hebben een beroep doen op nazorg van de school. Voor het vso is dit bij wet geregeld (artikel 44), voor het praktijkonderwijs is dat niet het geval. Wel is de nazorgtaak van het pro opgenomen in de financiering vanuit het ministerie van OCW. Ook controleert de Inspectie van het Onderwijs het praktijkonderwijs op deze taak. Voor RMC, zeker met het oog op de aanstaande uitbreiding van hun taak, belangrijk om te weten dat er met beide schoolsoorten afspraken gemaakt kunnen worden.

Artikel 11 onder f

Het aantal aanvragen voor extra vakantieverlof buiten de schoolvakanties (11 onder f) vanwege een specifiek beroep van de ouders, neemt toe. Vaak gaat het om kinderen van boeren die vanwege de oogst niet weg kunnen in de schoolvakanties, of om kleine bedrijven en zelfstandigen. Ouders moeten in dat geval een accountantsverklaring overleggen aan de school, waaruit blijkt dat vakantie tijdens de reguliere schoolvakanties leidt tot onoverkomelijke bedrijfs-economische risico's. Gezien de toename van het aantal aanvragen van 11 onder f, is het raadzaam deze aanvragen kritisch te bekijken.

Jeugdvolgsysteem

- Leerplicht-administratie
- RMC-administratie
- Sluitende aanpak
- Jongerenloket
- Werkprocesondersteuning
- Zaak- en taakgestuurde dossiervorming
- Verwijsindex/ Signalering
- Leerlingenvervoer

Flexibel cliëntvolgsysteem van 0 tot 28 jaar

In het doorlopend cliëntdossier van het Jeugdvolgsysteem (JVS) staat de jongere van 0 tot 28 centraal. Het JVS maakt het bijhouden van uw leerplicht- en/of RMC administratie snel en gemakkelijk. Het helpt u overzicht te verkrijgen. Indien gewenst kan het cliëntdossier volledig papierloos worden gemaakt, zodat makkelijk buiten kantoor kan worden gewerkt en case-overdracht tussen collega's wordt vereenvoudigd. Werkelijk alle relevante informatie kan gekoppeld worden aan één jongere of school.

Goed georganiseerd zijn, en blijven!

Het Jeugdvolgsysteem ondersteunt u niet alleen bij de uitvoering, maar ook bij de inrichting van een goede leerplicht en/of RMC-organisatie. Ook als u regionaal of in ketenverband wilt samenwerken is het JVS uniek. Iedere organisatie krijgt zijn eigen virtuele omgeving waarin alleen de voor die partij relevante gegevens zichtbaar zijn. Ideaal dus om een sluitende aanpak te realiseren. De beveiliging staat als een huis met onder andere uitgebreide autorisatiemogelijkheden en dataencryptie.

De mensen van Metaobjects zien het einde van de implementatie niet als het einde van de relatie, maar juist als de eigenlijke start. Onze klanten ondervinden dat ons beproefde solide platform in combinatie met onze domeinkennis, hen effectief verder helpt. We gaan flexibel om met veranderingen en uitbreidingen. Hiermee bent u voorbereid voor nu en de toekomst in het jeugdketen.

Contact

Nieuwsgierig geworden? Bezoek dan de JVS-website www.metaobjects.nl. Voor nadere informatie of een demonstratie bel ons kantoor: 040 - 750 1616.

